

Checklista obserwacji — dysleksja u dziecka

Prosta lista dla rodzica. Zaznacz to, co zauważasz u swojego dziecka.

Jak korzystać z checklisty? Przejdź przez każdą sekcję i zaznacz punkty, które rozpoznajesz w zachowaniu dziecka. Pojedynczy zaznaczony punkt nic nie oznacza — większość dzieci miewa takie trudności okazjonalnie. Liczy się to, czy podobne sygnały powtarzają się **w kilku różnych sekcjach** i utrzymują dłużej niż kilka tygodni.

3+

Kiedy warto się skonsultować? Jeśli zaznaczasz kilka punktów w **co najmniej 3 różnych sekcjach** i sytuacja trwa **dłużej niż kilka tygodni** — to wystarczający sygnał, żeby porozmawiać ze specjalistą. Mniej niż to? Obserwuj dalej, bez paniki.

1 Czytanie

- ☐ Czyta wolniej niż rówieśnicy, mimo regularnych ćwiczeń *(wiek szkolny)*
- ☐ Gubi miejsce w tekście, przeskakuje lub powtarza linijki
- ☐ Zgaduje słowa na podstawie pierwszej litery, zamiast je odczytać
- ☐ Ma trudność z łączeniem głosek w sylaby i wyrazy
- ☐ Unika czytania na głos, zwłaszcza przy innych osobach
- ☐ Rozumie przeczytany tekst słabiej niż wynikałoby to z samego czytania

2 Pisanie

- ☐ Píše niechętnie, szybko się męczy przy dłuższych zadaniach pisemnych
- ☐ Ma trudność z przepisywaniem tekstu z tablicy lub książki
- ☐ Pismo "ucieka" z linijki, litery są nierówne mimo starań
- ☐ Píše ze słuchu z dużą liczbą błędów, nieproporcjonalną do wieku
- ☐ Opuszcza, dodaje lub zamienia litery w wyrazach

3 Mylenie liter i zapisu

- ☐ Myli litery podobne wizualnie, np. b–d, p–b, m–w, n–u
- ☐ Przetawia litery w wyrazie (np. "kot" → "tok")
- ☐ W wieku przedszkolnym miało trudności z rymowanymi, sekwencją dni tygodnia, miesięcy *(wiek przedszkolny)*

4 Pamięć fonologiczna i tempo nazywania

- ☐ Długo uczyło się alfabetu, mimo wielu powtórzeń i ćwiczeń w domu
- ☐ Ma trudność z szybkim przypomnieniem nazw liter, cyfr lub kolorów na żądanie
- ☐ Z trudem zapamiętuje tabliczkę mnożenia lub inne sekwencje wymagające automatyzacji
- ☐ Potrzebuje więcej czasu niż rówieśnicy na te same zadania szkolne

5 Emocje i samoocena

- ☐ Mówi, że jest "głupie" albo "gorsze" od innych w nauce
- ☐ Płacze, złości się lub unika rozmowy, gdy trzeba czytać/pisać
- ☐ Wymyśla powody, by nie iść do szkoły w dni z czytaniem na głos lub dyktandem
- ☐ Zniechęca się szybciej niż rówieśnicy przy trudniejszych zadaniach

6 Trudności szkolne ogólnie

- ☐ Oceny z dyktand i czytania są zauważalnie niższe niż z innych przedmiotów
- ☐ Nauczyciel zgłaszał uwagi dotyczące tempa czytania lub pisania
- ☐ Mimo dodatkowych ćwiczeń w domu postępy są wolniejsze niż oczekiwane
- ☐ Trudności pojawiają się głównie w czytaniu/pisaniu, a nie w innych obszarach

(np. matematyce ustnej, rozumowaniu)

⚠ Ważne zastrzeżenie

Ta checklista ma charakter orientacyjny i edukacyjny. Nie jest testem diagnostycznym i nie zastępuje konsultacji ze specjalistą. Zaznaczenie nawet wielu punktów nie oznacza diagnozy — jedynie sygnał, że warto obserwację skonsultować z kimś, kto może przeprowadzić pełną diagnozę.

Checklistę przygotował **Mateusz Będkowski** — z wykształcenia magister pedagogiki ze specjalizacją w terapii pedagogicznej, nauczyciel matematyki z wieloletnim doświadczeniem w pracy z dziećmi w szkole. Treść powstała na bazie wiedzy zdobytej w trakcie studiów oraz ogólnodostępnych źródeł pedagogicznych o objawach dysleksji rozwojowej. To narzędzie orientacyjne — nie zastępuje pełnej diagnozy psychologiczno-pedagogicznej.

Co dalej, jeśli rozpoznajesz kilka objawów?

- Porozmawiaj z **wychowawcą lub nauczycielem** — zapytaj, czy zauważa podobne trudności w szkole.
- Skontaktuj się z **poradnią psychologiczno-pedagogiczną (PPP)** — to tam przeprowadza się formalną diagnozę dysleksji.
- Formalna diagnoza dysleksji jest możliwa zwykle **od klasy 4** — wcześniej mówi się raczej o "ryzyku dysleksji" i warto obserwować dziecko dalej.
- Nie czekaj z reakcją "aż się sytuacja pogorszy" — **wczesne wsparcie działa najlepiej**.